

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання кафедри №2
від 21.09.2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКЗП 1.1.3 Методологія та організація наукових досліджень

Освітньо-професійна програма «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади»

спеціальність 034 Культурологія

факультет Історичний

2021–2022 рік

Робоча програма
навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»
для здобувачів вищої освіти ОП «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток
громади»
Спеціальність 034 Культурологія

Розробники:

Сабадаш Юлія Сергіївна, доктор культурології, професор, завідувачка кафедри культурології
Нікольченко Юзеф Мойсейович, доцент, доцент кафедри культурології, заслужений працівник
культури України

, 2022 рік

, 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Обов'язкова	
Семестрових модулів - 3			
Змістових модулів – 3	ОП «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади» Спеціальність 034 Культурологія	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Семестр			
2-й		2-й	
Лекції			
Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) (визначення методології дослідження, відповідно до теми кваліфікаційної роботи)		14 год.	8 год.
Загальна кількість годин – 90		Семінарські, практичні	
	16 год.	4 год.	
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 6	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	42	15	
	Індивідуальні завдання:		
	18	63	
	Вид контролю		
залік			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

- для денної форми здобуття вищої освіти – 50%
- для заочної форми здобуття вищої освіти – 15,4%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: набуття теоретичних знань і практичних навичок щодо організації та здійснення студентами різних форм самостійної науково-дослідної роботи, зокрема, написання кваліфікаційних робіт, підготовку інших наукових праць.

Вивчення навчальної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти ОС Магістр «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади» вміння цілісного висвітлення теоретичних засад, методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності.

Завдання:

- формування уявлень про специфіку процесу та організацію наукового дослідження;
- набуття знань сучасних методологічних підходів в політологічних дослідженнях;
- набуття навичок пошуку та критичного аналізу інформаційних джерел;
- застосування теоретичних та емпіричних методів політологічного дослідження;
- ознайомлення з етапами та формами процесу наукового дослідження та організації науково-дослідної роботи магістрів;
- формування знань про сутність, принципи, етику сучасного наукового дослідження, академічну доброчесність;
- ознайомлення з культурою академічного письма при оформленні та презентації результатів науково-дослідної роботи;
- ознайомлення із засобами апробації, підготовку та процедуру захисту магістерського дослідження.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» відноситься до дисциплін загальної підготовки, код навчальної дисципліни відповідно до програми освітньо-професійної підготовки ОК 3.

Передумови для вивчення дисципліни. Формування основ практичного досвіду, практичних вмінь і навичок з належить до невід'ємних складових у підготовці культуролога, фахівця з культурного розмаїття та розвитку громади.

Компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 7. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК 8. Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів.
СК 2. Здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності.

СК 3. Здатність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп та визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати культурні права і свободи людини.

СК 6. Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.

СК 7. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури.

СК 10. Здатність здійснювати експертизу культурних об'єктів та культурних процесів, їх

критичний аналіз із застосуванням сучасних методів культурології.

Результати навчання (РН):

РН 2. Аналізувати текстові та візуальні джерела інформації щодо культурних явищ та процесів, верифікувати інформацію у відповідності до професійних задач.

РН 3. Аналізувати культурні права та свободи людини, форми та механізми їхньої ідентифікації, інкультурації, культурної адаптації з врахуванням регіональної специфіки.

РН 9. Організувати й управляти діяльністю закладів культури та відповідними структурними підрозділами підприємств і установ.

РН 12. Розуміти і застосовувати для розв'язання складних задач і проблем культурології методи та засоби стратегічного планування, прогнозування, моделювання культурних політик.

РН 14. Виявляти тенденції розвитку культурної сфери громади, організувати та управляти соціокультурними процесами, гнучко реагувати на виклики у соціокультурній сфері, пропонувати креативні рішення, спрямовані на розвиток і просування цінностей соціокультурного розмаїття.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність та методологічні засади наукової діяльності

Тема 1. Наука як сфера людської діяльності.

Поняття про науку. Історія виникнення та основні етапи розвитку наукових знань. Значення науки для розвитку суспільства. Головні ознаки науки. Класифікація наук. Статус вузівської науки.

Наукознавство як наукова дисципліна: сутність, структура, предмет, об'єкт, міждисциплінарні зв'язки. Поняття про наукову парадигму. Сутність та значення «наукової революції».

Категоріальний апарат науки. Наукова ідея. Гіпотеза. Закон. Принципи. Закономірності. Теорія. Наукова концепція. Науковий факт. Наукова діяльність. Специфіка наукового дослідження.

Поняття про наукову комунікацію, її різновиди. Наукова школа, особливості її формування та функціонування. Суб'єкти наукової діяльності: дослідник, науковець, вчений, науковий працівник. Особливості підготовки науковців: європейська модель та український досвід.

Науково-дослідницька діяльність студентів: зміст, структура та основні форми. Науково-дослідницька робота студентів як невід'ємний елемент навчального процесу. Науково-дослідницька робота студентів, що здійснюється поза навчальним процесом. Науково-організаційні заходи.

Література

1. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підруч. для студ. екон. спец. вузів. К.: Вища школа, 2018. 271 с.
2. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник. К.: Кондор, 2017. 192 с.
4. Корягін М.В., Чик М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: Алерта, 2019. 492 с.
5. . Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с.

Тема 2. Психологія і технологія наукової творчості.

Специфіка інтелектуальної діяльності. Організація творчої діяльності. Психологія наукової творчості. Роль асоціативного мислення в науковій роботі.

Раціональна організація наукової праці. Режим роботи і режим відпочинку.

Вимоги до засобів оргтехніки. Використання комп'ютерних технологій у науковій діяльності.

Інтернет та Інтранет. Робоче місце науковця, вимоги до його організації.

Ділове спілкування. Ділове листування. Особистий архів та бібліотека студента, особливості їх

формування та використання.

Література

1. Грушко І.М., Сиденко В.М. Основи наукових досліджень. - 3-е вид. Харків: Вища школа, 2019. 224 с.
2. Довідник наукового працівника. К.: Наук. думка, 2018. 328 с.
3. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
4. Криницький І.І. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для вузів. К., Одеса: Вища школа, 2019. 207 с.
5. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. К.: НАКККіМ, 2018. 295 с.

Тема 3. Методологія наукового досліджень.

Поняття методології наукового дослідження. Функції методології. Класифікація методів наукового пізнання. Загальні та специфічні методи наукових досліджень.

Фундаментальна методологія, її значення для визначення загальної стратегії дослідження. Загальнонаукова методологія, її характерні риси.

Методи емпіричного дослідження. Сутність та призначення спостереження, порівняння, вимірювання та експерименту.

Методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях досліджень. Особливості застосування методів абстрагування, аналізу і синтезу, індукції та дедукції і моделювання.

Методи теоретичних досліджень. Сутнісні риси та призначення ідеалізації та формалізації. Особливості застосування аксіоматичного методу. Гіпотеза і припущення. Історичний метод. Системний підхід. Структурно-функціональний підхід. Діяльнісний підхід. Синергетичний підхід. Інформаційний підхід. Метод моделювання.

Конкретно наукова методологія, її специфічний характер та призначення. Сутність термінологічного методу. Контент-аналіз та особливості його застосування.

Вибір конкретних методів дослідження. Поняття про техніку дослідження.

Особливості проведення соціологічного дослідження, його призначення. Підготовчий етап. Збирання та обробка інформації, її аналіз та інтерпретація.

Методика розробки програми дослідження. Визначення наукової проблеми, мети, завдань дослідження, методів їх вирішення. Методологічний розділ програми. Методико-процесуальний розділ програми дослідження.

Характеристика окремих видів соціологічних досліджень. Спостереження. Опитування.

Експеримент, методика його проведення. Формування вибіркової сукупності. Специфіка основних типів вибірок. Обсяги генеральної та вибіркової сукупностей.

Методика обробки одержаної інформації. Ручна обробка інформації. Обробка інформації на ЕОМ. Форми звітності про соціологічне дослідження.

Література

1. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підруч. для студ. екон. спец. вузів. К.: Вища школа, 2018. 271 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Організація та методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків: Право, 2017. 448 с.
3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник. К.: Кондор, 2017. 192 с.
4. Криницький І.І. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для вузів. К., Одеса: Вища школа, 2019. 207 с.
5. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 136 с.

Змістовний модуль 2. Методика підготовки публікацій, рефератів, доповідей

Тема 1. Жанри і види письмових наукових робіт.

Сутність та призначення письмових робіт в науковій діяльності. Послідовність підготовки письмової роботи.

Наукова публікація: поняття, функції. Основні види публікацій, їх особливості: монографія, підручник, навчальний посібник, наукова стаття. критична стаття, тези доповіді, рецензія, повідомлення тощо.

Особливості окремих видів письмових робіт. Рецензія як жанр науково-аналітичного типу.

Призначення та сутність анотації та резюме. Наукове есе: історія походження та особливості застосування даного виду публікації.

Основні структурні елементи статті: вступ, огляд основних (останніх публікацій з теми), формулювання мети публікації, виклад основного змісту власного дослідження, висновки, напрями подальших досліджень.

Методика підготовки та оформлення рукопису статті, її рецензування.

Тези доповіді: поняття, особливості. Специфіка структури тез доповіді: теза - обґрунтування - доказ - аргумент - результат - перспектива.

Правила оформлення тез доповіді.

Реферат: поняття, основні види. Інформативний реферат. Розширений, або зведений реферат.

Структура реферату: вступ, основна частина, висновки, література. Вимоги до кожної зі складових реферату.

Методика підготовки та оформлення реферату. Послідовний виклад матеріалу. Літературне оформлення тексту. Оформлення посилань і списку використаної літератури та джерел.

Література

1. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник. К.: Кондор, 2017. 192 с.
2. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. К.: НАКККіМ, 2018. 295 с.
3. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Основи наукових досліджень. Харків, 2017. 203 с.
4. Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів. Колективна монографія. / За заг. ред. проф. Ю.С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 308 с.
5. Sabadash J., Popovich O. The potential of the biographical approach in the context of the analysis of the role of famous personalities of the World culture (on the basis of Zbigniew Brzezinski's life) // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. К.: Міленіум, 2018. № 4. С. 121-127.

Тема 2. Методика підготовки та виголошення доповіді.

Доповідь: поняття, основні види. Наукова доповідь. Звітна доповідь. Поточна доповідь.

Структура наукової доповіді: вступ, основна частина, підсумкова частина. Специфіка методики підготовки кожної складової доповіді. Визначення ефективніших засобів написання доповіді.

Специфіка усного виступу, його вплив на зміст і форму доповіді. Наочне оформлення доповіді.

Використання ЕОМ. Інтернет - доповідь, її специфіка. Інтернет - конференція, її особливості.

Література

1. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підруч. для студ. екон. спец. вузів. К.: Вища школа, 2018. 271 с.
2. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків, 2017. 272 с.
3. Грушко І.М., Сиденко В.М. Основи наукових досліджень. - 3-е вид. Харків: Вища школа, 2019. 224 с.
4. Криницький І.І. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для вузів. К., Одеса: Вища школа, 2019. 207 с.
5. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Основи наукових досліджень. Харків, 2017. 203 с.

Тема 6: Технологія редагування наукового тексту.

Прийоми викладення наукових матеріалів. Особливості застосування послідовного, цілісного та вибіркового способів викладення.

Основні етапи роботи над текстом. Співвідношення чорнового рукопису з остаточним варіантом. Мовностилістична культура наукової праці. Особливості наукового стилю викладення. Формально-логічний спосіб подання матеріалу.

Основні функціонально-синтаксичні засоби. Значення спеціальної термінології та професійної лексики. Фразеологія наукової мови. Особливості синтаксису в наукових текстах. Типові мовні помилки.

Вимоги щодо оформлення наукового тексту. Технологічні прийоми редагування текстів. Умовні позначки, що використовуються в редакторській практиці.

Література

1. Довідник наукового працівника. К.: Наук. думка, 2018. 328 с.
2. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
3. Криницький І.І. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для вузів. К., Одеса: Вища школа, 2019. 207 с.
4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
5. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. К.: НАКККіМ, 2018. 295 с.

Змістовний модуль 3. Магістерські роботи як кваліфікаційні дослідження

Тема 1. Магістерська робота (дисертація): поняття, основні вимоги до змісту, структури та оформлення.

Відмінність магістерської роботи від курсових, бакалаврських та дипломних робіт студентів.

Загальна схема виконання магістерської дисертації.

Вибір теми, її обґрунтування та порядок затвердження. Графік виконання дослідження.

Вимоги до змісту магістерської роботи.

Структура магістерської дисертації. Мова і стиль роботи. Подання текстового матеріалу. Ілюстрації. Таблиці. Графіки. Формули. Обсяг магістерської роботи.

Автореферат магістерської дисертації. Обсяг і структура автореферату. Оформлення автореферату магістерської дисертації.

Порядок захисту магістерської дисертації. Попередня експертиза дисертації (передзахист).

Рецензування роботи. Процедура захисту.

Література

1. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підруч. для студ. екон. спец. вузів. К.: Вища школа, 2018. 271 с.
2. Криницький І.І. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для вузів. К., Одеса: Вища школа, 2019. 207 с.
3. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
4. Сучасна культурологія: постмодернізм у логіці розвитку української гуманістики. Колективна монографія. / За заг. ред. проф. Ю.С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 432 с.
5. Sabadash J., Panchenko S. Scientific and religious in the context of modern culture //Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія. Культурологія. Соціологія. Маріуполь: МДУ, 2020. № 19. С. 86-94

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р		л	п	лаб.	інд.	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Сутність та методологічні засади наукової діяльності												
Змістовний модуль 1. Сутність та методологічні засади наукової діяльності												
Тема 1. Наука як сфера людської діяльності	10	2	2			6	3	2				1
Тема 2. Психологія і технологія наукової творчості	10	2	2			6	4	2				2
Тема 3. Методологія наукового досліджень.	10	2	2			6	4	2				2
Усього за змістовим модулем 1	30	6	6			18	11	4	2			5
Змістовний модуль 2. Методика підготовки публікацій, рефератів, доповідей												
Тема 1. Жанри і види письмових наукових робіт	10	2	2			6	2					2
Тема 2. Методика підготовки та виголошення доповіді	10	2	2			6	4	2				2
Тема 3. Технологія редагування наукового тексту	12	2	4			6	1					1
Усього за змістовим модулем 2	32	6	8			18	7	2				5
Змістовний модуль 3. Магістерські роботи як кваліфікаційні дослідження												
Тема 1. Магістерська робота (дисертація): поняття, основні вимоги до змісту, структури та оформлення.	7	2	2			3	6	2	2			2
Усього за змістовим модулем 3	7	2	2			3	6	2	2			2

<i>Усього годин</i>	69	14	16			39	24	8	4			12
Модуль 2												
<i>IЗ</i> (визначення методології дослідження, відповідно до теми кваліфікаційної роботи)	18					18	63					63
Підготовка до заліку	3					3	3					3
<i>Усього годин</i>	90	14	16	-	18	42	90	8	4		63	15

5. Перелік тем і зміст практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результати навчання (РН) за ОП
1	Тема 1. Наука як сфера людської діяльності. 1. Поняття про науку 2. Наукова комунікація. Наукова школа 3. Науково-дослідницька діяльність студентів 4. Підготовка та атестація наукових і науково-педагогічних кадрів - Докторантура, аспірантура - Здобувачі наукового ступеня, які працюють над дисертаціями поза докторантурою або аспірантурою	Ознайомитися з особливостями галузей науки як сфери людської діяльності.	4	РН 3, РН 9

2	<p>Тема 2. Психологія і технологія наукової творчості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Методологія дослідження 2.Фундаментальна, або філософська, методологія. 3. Загальнонаукова методологія. 4.Конкретнонаукова методологія. 5. Методи і техніка дослідження. 6. Використовування методів наукового пізнання. <ul style="list-style-type: none"> - Методи, що застосовуються на емпіричному і теоретичному рівнях досліджень - Методи теоретичних досліджень <ol style="list-style-type: none"> 7. Застосовування логічних законів і правил 	Ознайомитися з методологією та методами наукового дослідження.	4	PH 12, PH 14
3	<p>Тема 3. Методологія наукового досліджень.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. 2. Мінімальна кількість та обсяг публікацій здобувача. 3. Наукова монографія. 4. Наукова стаття. 5. Тези наукової доповіді. 6. Методика підготовки та оформлення публікацій. 7. Техніка написання тексту. 8. Реферат. 9.Доповідь (повідомлення). 	Визначити напрямки та специфіку підготовки наукових робіт.	4	PH 2, PH 12
4	<p>Тема 4.Магістерські роботи як кваліфікаційне дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Магістерська (кваліфікаційна) робота (дисертація): загальна характеристика. 2. Послідовність виконання магістерської роботи. 3. Підготовчий етап роботи над магістерською роботою. 4. Робота над текстом магістерської роботи. 5. Заключний етап роботи над магістерською роботою. 6. Підготовка до захисту (автореферат) та захист магістерської роботи. 7. Керівництво магістерською роботою та її рецензування. 	Вивчити особливості підготовки магістерської роботи.	4	PH 2, PH 12

6. Перелік тем і зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до лекційних занять	7 / 4
2	Підготовка до практичних/семінарських/лабораторних занять	32 / 8
3	Підготовка до заліку	3 / 3
4	Виконання індивідуальних завдань (визначення методології дослідження, відповідно до теми кваліфікаційної роботи)	18 / 63
	Разом	60 / 78

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом поза аудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД захистом навчального проекту в аудиторії з використанням сучасних інформаційно-технічних засобів.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності та знань.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Вимоги для виконання ІНДЗ

Відповідно до Робочої програми, студентам пропонуються до виконання різні за типом та формою завдання до змістових модулів курсу «Методологія та організація наукових досліджень». Виконання студентом за окремими темами є обов'язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу. З метою успішного виконання ІНДЗ студентам необхідно опрацювати за предметно-тематичним, алфавітним, систематичним та електронним каталогами бібліотеки МДУ та інших книгозбірень джерельну базу курсу «Методологія та організація наукових досліджень» відповідно до списку рекомендованої базової та допоміжної літератури

Згідно з діючими бібліографічними вимогами, складається перелік використаних джерел та літератури з теми ІНДЗ (розміщується в якості останньої рубрики виконаного завдання). Результати роботи подаються у письмовій формі (роздрукований та сфальцьований реферат).

ІНДЗ подаються студентом на кафедру протягом 3-х днів після останнього семінарського заняття для перевірки викладачем до складання заліку.

Форма подання – комп'ютерний набір, надрукований на аркушах формату А4, кегль 14, шрифт – TimesNewRoman, інтервал – 1, мова – українська (джерела та література подаються мовою оригіналу). Поля: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Обсяг ІНДЗ (без врахування додатків) – 4-5 аркушів А4 без урахування титульної сторінки. Текст ІНДЗ

подається у 3-ій особі від імені автора. Максимальна оцінка проекту становить по 25 балів. Критерії оцінки:

- змістовність,
- логічність викладення матеріалу,
- самостійність висновків,
- дотримання вимог щодо оформлення тексту.

Текст складається з наступних частин: вступу, основної частини (аналіз опрацьованих джерел з обраної теоретичної проблеми), висновків та списку опрацьованих джерел і літератури в алфавітному порядку (не менше 6 позицій).

Фактичну частину реферату становить аналіз результатів роботи з публікаціями з досліджуваної теми, тобто студент повинен структурувати отримані знання з конкретного питання теорії книгознавства. Наприклад, застосовуючи творчий підхід, студент опрацьовує, порівнює та групує концептуальні підходи різних авторів стосовно вивчення теми (навести відомості про основних авторів та зміст публікацій, монографій, навчальних посібників, підручників, збірників праць науково-практичних конференцій тощо).

Обов'язковою умовою виконання завдання є дотримання діючих вимог до оформлення бібліографічних посилань (ДСТУ 7.1:2006).

Види індивідуальних завдань:

1. Визначення методології дослідження, відповідно до теми кваліфікаційної роботи.
2. Опрацювання літератури.
3. Укладання списку джерел.
4. Складання плану роботи.
5. Редагування тексту.

9. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, кейси.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» застосовується поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється у формі контролю систематичності та активності роботи студентів протягом семестру під час вивчення програмного матеріалу дисципліни, зокрема: відвідування семінарських занять; виступи на семінарських заняттях; участь в обговоренні питань з певної теми; виконання практичних завдань; відповіді на запитання викладача; експрес-тестування; підготовка індивідуальних науково-дослідних завдань з окремих питань; участь у науково-практичних заходах із проблем дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

Питання до заліку

1. Сутність та особливості наукового знання.
2. Типологія наук.
3. Наукова комунікація та її значення.
4. Поняття про науковий напрям та наукову школу.
5. Особливості підготовки наукових кадрів в сучасній Україні.
6. Особливості наукової періодики в галузі філології.
7. Історія походження, структурні особливості та призначення анотації та резюме.
8. Реферат: сутнісні риси та особливості застосування.
9. Методика підготовки тез доповіді.
10. Призначення та особливості складання рецензії.
11. Інформаційний пошук: сутність та особливості його організації.
12. Використання засобів Інтернет в інформаційному пошуку.
13. Поняття про джерела дослідження, методика роботи.
14. Сутність та призначення наукової обробки документів.
15. Держстандарт України в галузі бібліографічного опису документів
16. Наукові конкурси, премії, гранти: європейський досвід.
17. Історія становлення науки як сфери людської діяльності.
18. Етапи становлення української наукової думки.
20. Витоки європейської науки.
21. Нобелівська премія: історія заснування. призначення.
22. Особливості підготовки науковців в Європі.
23. Українські наукові центри і школи.
24. Роль асоціативного мислення в науковій творчості.
25. Особливості аналітичного дослідження.
26. Анотація: історія походження. сутність призначення.
27. Резюме: історія походження. сутність призначення.
28. Реферат: історія походження. сутність призначення.
29. Рецензія: історія походження. сутність призначення.
30. Есе: історія походження. сутність призначення.
31. Магістерська (кваліфікаційна) робота та її особливості.
32. Визначення теми магістерської роботи.
33. План та етапи підготовки магістерської роботи.
34. Етапи підготовки магістерської роботи та їх особливості.
35. Захист магістерської роботи.

11. Критерії оцінювання

Для допущення до підсумкової форми контролю студент має набрати за час навчання мінімальну кількість 20 баліві максимальну 100 балів.

I. Незадовільний	0-8	Студент розрізняє об'єкти вивчення.
	9-16	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	17-24	Студент відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
II. Середній	25-37	Студент здатний до відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію.
	38-40	Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять,

		сформулювати правила, визначення, поняття.
	41-49	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	50-57	Студент правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії .
	58-66	Знання студента є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності.
	67-75	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV. Високий	76-84	Студент має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
	85-92	Студент має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	93-100	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Види роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Сутність та методологічні засади наукової діяльності			
Тема 1. Наука як сфера людської діяльності	10	1	5
лекційні			
практичні/семінарські/ лабораторні заняття			
Тема 2. Психологія і технологія наукової творчості	10		5
лекційні			
практичні/семінарські/ лабораторні заняття			7

Тема 3. Методологія наукового досліджень	10		5
лекційні			
практичні/семінарські/ лабораторні заняття			7
Змістовий модуль 2. Методика підготовки публікацій, рефератів, доповідей			
Тема 1. Жанри і види письмових наукових робіт	10		5
лекційні			
практичні/семінарські/ лабораторні заняття			7
Тема 2. Методика підготовки та виголошення доповіді	10	1, 06	5
лекційні			
практичні/семінарські/ лабораторні заняття			7
Тема 3. Технологія редагування наукового тексту	12		5
лекційні			
практичні/семінарські/ лабораторні заняття			8
Змістовий модуль 3. Магістерські роботи як кваліфікаційні дослідження			
Тема 1. Робота (дисертація): поняття, основні вимоги до змісту, структури та оформлення	7	0,23	5
лекційні			
практичні/семінарські/ лабораторні заняття			16
Виконання ІЗ	18	0,6	20
Підготовка до заліку	3	0,11	3
Підсумок	90	3	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, кваліфікаційної роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, комплекс методичного забезпечення дисципліни.

Програма навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України.

Виконання семінарських завдань передбачається з використанням мережі Інтернет.

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet, Telegram, Viber, Zoom та ін.

14. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

1. Грушко І.М., Сиденко В.М. Основи наукових досліджень. - 3-е вид. Харків: Вища школа, 2019. 224 с.
2. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
3. Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів. Колективна монографія. / За заг. ред. проф. Ю.С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 308
4. Сучасна культурологія: постмодернізм у логіці розвитку української гуманістики. Колективна монографія. / За заг. ред. проф. Ю.С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 432 с.
5. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. К.: НАКККіМ, 2018. 295 с.
6. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Основи наукових досліджень. Харків, 2017. 203 с.
7. Sabadash J., Panchenko S. Scientific and religious in the context of modern culture // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія. Культурологія. Соціологія. Маріуполь: МДУ, 2020. № 19. С. 86-94
8. Sabadash J., Popovich O. The potential of the biographical approach in the context of the analysis of the role of famous personalities of the World culture (on the basis of Zbigniew Brzezinski's life) // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. К.: Міленіум, 2018. № 4. С. 121-127.

Додаткова література

1. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підруч. для студ. екон. спец. вузів. К.: Вища школа, 2018. 271 с.
2. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків, 2017. 272 с.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Організація та методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків: Право, 2017. 448 с.
4. Довідник наукового працівника. К.: Наук. думка, 2018. 328 с.
5. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

6. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 136 с.
7. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
8. Криницький І.І. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для вузів. К., Одеса: Вища школа, 2019. 207 с.
9. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник. К.: Кондор, 2017. 192 с.
10. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матеріали ІV міжнар. наук. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрів, 4-5 лист. 2021 р. М-во культ. та інформ. політики України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККіМ, 2021. 153 с.
11. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с.

15. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та здійснюється відповідно до норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту Університету та інших нормативних документів.

Процедура зарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти (академічна мобільність), за іншими освітніми програмами, у попередні роки (при поновленні на навчання), а також у неформальній та інформальній освіті здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті, введеного в дію наказом МДУ 28.12.2020 №326, Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та / або інформальній освіті, введеного в дію наказом МДУ від 30.06.2022 № 81 та інших нормативних документів.

1. Академічна доброчесність здобувачів є це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat> .

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- **фабрикація** – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут:

Анкетування з академічної доброчесності:

<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю

/практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна.

5. Інформальна освіта (самоосвіта) - це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Орієнтовний перелік електронних платформ, курсів неформальної та/або інформальної освіти:

Дистанційна платформа громадянської освіти VUMonline – Відкритий Університет Майдану (фільтрувати за тегом культурна освіченість), посилання: <https://vumonline.ua/>

Європейський освітній онлайн-ресурс Iversity, посилання: <https://iversity.org/>

Загальноєвропейська МВОК-ініціатива, заснована у 2013 році Європейською комісією та Європейською асоціацією університетів дистанційного навчання (EADTU) OpenupEd, посилання: <https://openuped.eu/>

Заснований Гарвардським університетом і Масачусетським технологічним університетом центром онлайн-навчання EdX, посилання: <https://www.edx.org/>

Мережа навчання Cisco, посилання: <https://learningnetwork.cisco.com/s/>

Освітній проєкт EdEra (Education Era), посилання:

Освітня платформа Відкритого університету Future Learn, посилання: <https://www.futurelearn.com/>

Платформа Stanford Open Edx, посилання: <https://online.stanford.edu/>

Проєкт Canvas Network, посилання: <https://www.canvas.net/>

Публічна навчальна база даних онлайн курсів Coursera (filter by Subject “Arts & Humanities”), посилання: www.coursera.org

Український проєкт онлайн-курсів Prometheus (тема фільтрування «Гуманітарні науки»), посилання: <https://prometheus.org.ua/>

16. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Методологія та організація наукових досліджень
Освітня програма	«Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади»
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Кафедра, яка здійснює викладання	Культурології
Викладач ПІБ, посада	Сабадаш Юлія Сергіївна, доктор культурології, професор, завідувачка кафедри культурології
Електронна адреса викладача	j.sabadash@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості онлайн консультування)	Онлайн консультування Viber, Telegram, WhatsApp

<p>Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ</p>	<p>http://moodle.mdu.in.ua/enrol/index.php?id=10181</p>
<p>Компетентності та програмні результати навчання</p>	<p>Інтегральна компетентність</p> <p>Здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК 6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 7. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 8. Здатність розробляти та управляти проектами.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності:</p> <p>СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів.</p> <p>СК 2. Здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності.</p> <p>СК 3. Здатність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп та визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати культурні права і свободи людини.</p> <p>СК 6. Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.</p> <p>СК 7. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури.</p> <p>СК 10. Здатність здійснювати експертизу культурних об'єктів та культурних процесів, їх критичний аналіз із застосуванням сучасних методів культурології.</p> <p>Результати навчання (РН):</p> <p>РН 2. Аналізувати текстові та візуальні джерела інформації щодо культурних явищ та процесів, верифікувати інформацію у відповідності до професійних задач.</p>

	<p>PH 3. Аналізувати культурні права та свободи людини, форми та механізми їхньої ідентифікації, інкультурації, культурної адаптації з врахуванням регіональної специфіки.</p> <p>PH 9. Організовувати й управляти діяльністю закладів культури та відповідними структурними підрозділами підприємств і установ.</p> <p>PH 12. Розуміти і застосовувати для розв'язання складних задач і проблем культурології методи та засоби стратегічного планування, прогнозування, моделювання культурних політик.</p> <p>PH 14. Виявляти тенденції розвитку культурної сфери громади, організовувати та управляти соціокультурними процесами, гнучко реагувати на виклики у соціокультурній сфері, пропонувати креативні рішення, спрямовані на розвиток і просування цінностей соціокультурного розмаїття.</p>
--	--

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	практ/сем/лаб		
2	90/3	14/8	16/4	1, визначення методології дослідження, відповідно до теми кваліфікаційної роботи	залік

Завідувачка
кафедри культурології

Юлія САБАДАШ

Гарант ОП

Юлія САБАДАШ